

REGENERATIEF ONDERWIJS

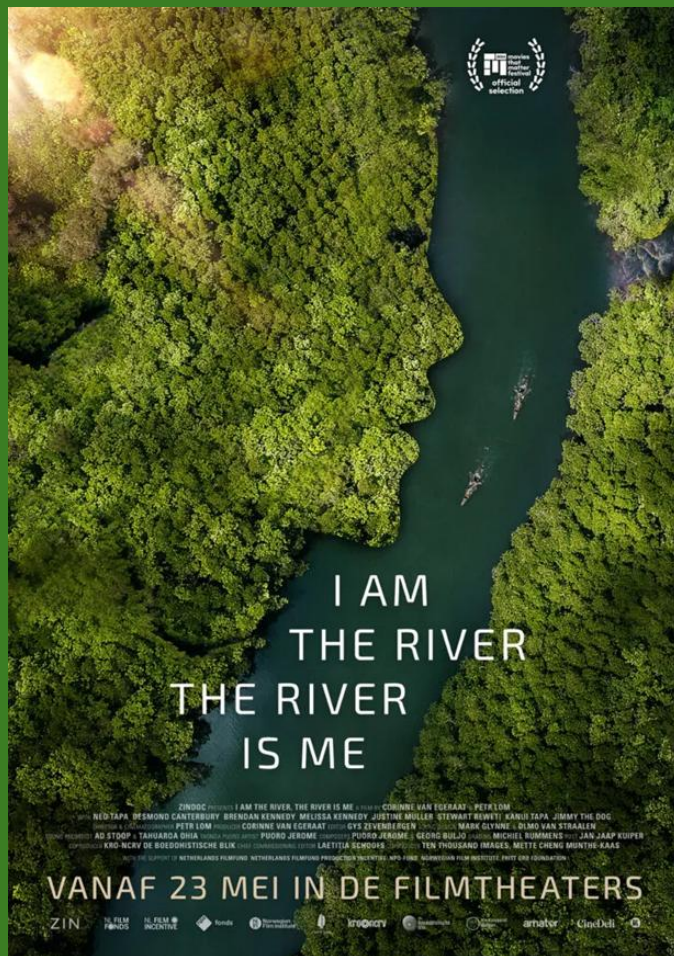
Een introductie

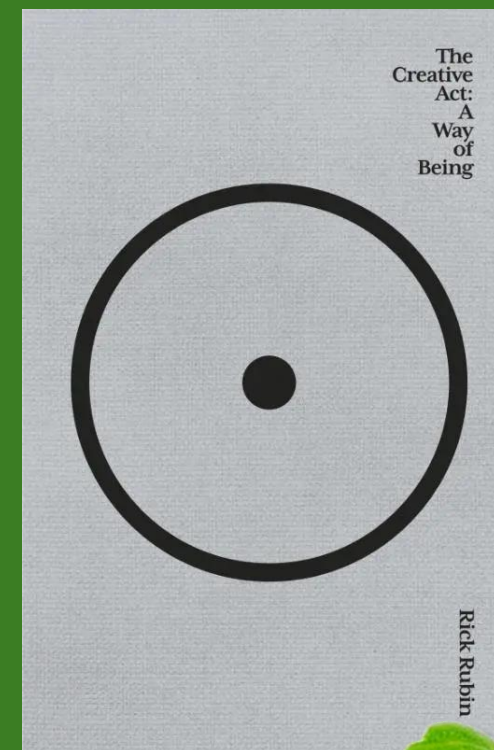
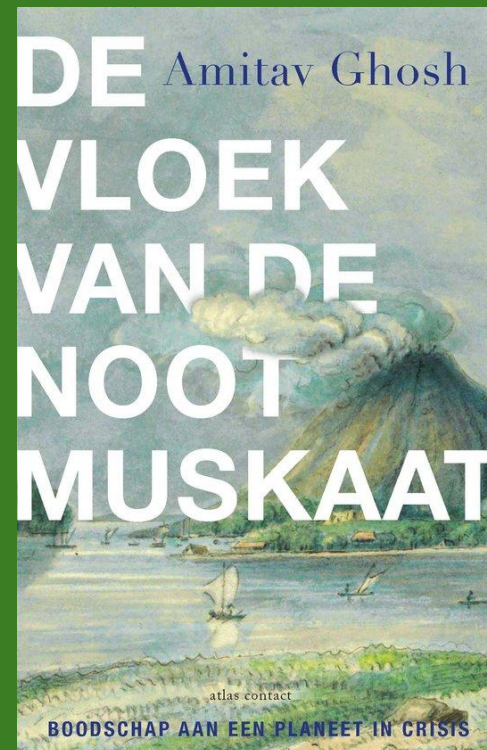
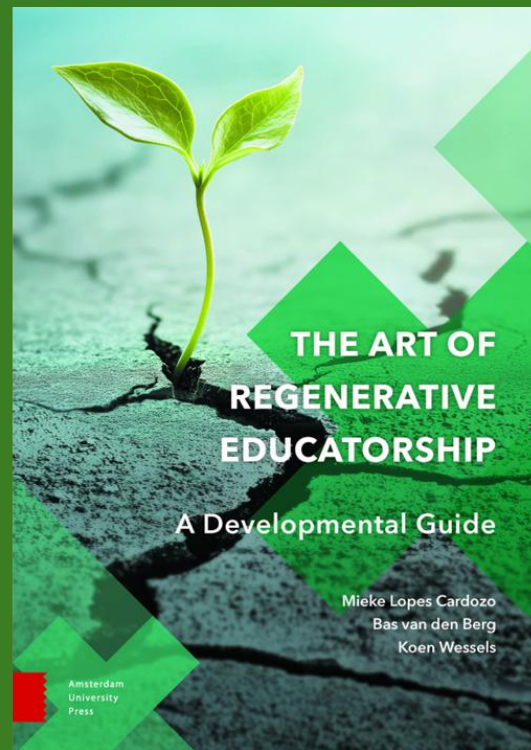

Hoe zitten we er bij?

Gebruik voor je huidige toestand eens een metafoor uit de tuin?

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

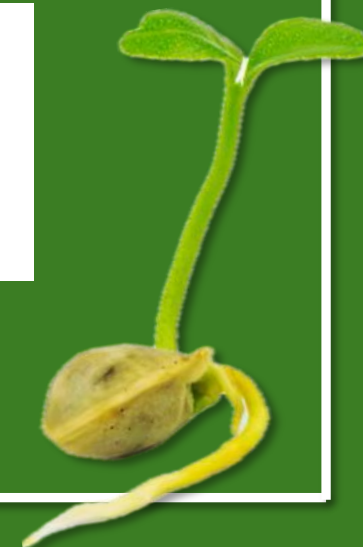
- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen → workshop
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Cognitieve vaardigheden zijn minstens zo belangrijk als beweging, creativiteit en het volgen van je hart. Activiteiten die kinderen normaal gesproken buiten school beoefenen – zoals muziek, natuur en drama – zijn daarom voortaan integraal onderdeel van het curriculum.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

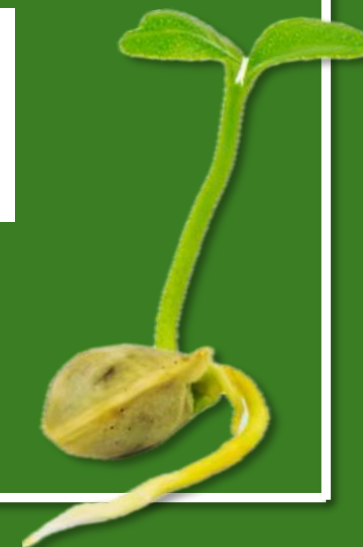
Balans tussen mens en natuur is volledig zoek. Van jongs af aan worden wij geconditioneerd onszelf boven de natuur te stellen en onderdeel te zijn van een economisch systeem dat gericht is op oneindige groei. Regeneratief onderwijs leert onze kinderen regeneratieve praktijken te omarmen. Onderwerpen als 'biodiversiteit', 'klimaat', 'landschapsherstel', 'ecologische voeding' en 'de betekeniseconomie' horen hierbij.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Leren vindt overal plaats, niet alleen (of misschien wel juist niet) zes uur per dag aan een tafel binnen vier muren. Projectonderwijs waarin docenten en leerlingen samen de wijde wereld intrekken krijgt vanaf nu een prominente plaats.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Op dit moment is onderwijs vooral een voorbereiding op een vervolgopleiding of een baan. Een prestatie-gedreven cultuur waarin niet wat een kind zou kunnen en willen bijdragen, maar cijfers centraal staan. Door kritisch te kijken naar wat kinderen leren en hoe ze leren, wordt school vanaf nu een plek waar kinderen voor zichzelf, de ander en de aarde leren zorgen.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- **Omarmen van neurodiversiteit**
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

ADHD, autisme, dyslexie... het huidige onderwijssysteem is gek op labels en plakt jaarlijks op een enorme hoeveelheid kinderen een stoornis-stickertje. Met een slecht zelfbeeld en faalangst als gevolg. In plaats van te focussen op de uitdagingen die kinderen met een anders werkend brein hebben, staat vanaf nu hun talenten-kant centraal.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- **Inclusiviteit centraal**
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Discriminatie, ongelijkheid en racisme zijn nog altijd serieuze problemen, ook in het onderwijs. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen ongeacht hun achtergrond, naam of huidskleur zich welkom voelen en dezelfde kansen krijgen zal 'inclusiviteit' een vak worden. Ook zullen niet-westerse perspectieven zoals inheemse wereldbeelden en filosofieën voortaan evenveel aandacht krijgen als westerse ideeën.

Zeven kernprincipes Regeneratief onderwijs;

- Niet alleen hoofd, maar ook hart en handen
- In harmonie met de Aarde
- Van binnen naar buiten en buiten naar binnen
- Voorbereiding op een zinvol leven
- Omarmen van neurodiversiteit
- Inclusiviteit centraal
- Vertrouwen en ruimte voor leraren

Leraren zijn de helden van het onderwijs. Door deze vakmensen de ruimte en het vertrouwen te geven om maatwerk te bieden en hun administratieve verplichtingen tot een minimum te beperken, houden ze energie over om met passie voor de klas te staan. Zo maken we een eind aan de burn-out epidemie in het onderwijs.

“Onze innerlijke en externe tuin zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar de meesten van ons zijn dat besef kwijt. Zodra je als kind letterlijk met je handen en voeten in de klei staat, verandert dat. Dan ontdek je hoeveel de aarde ons geeft en dat de ecologie ons beste medicijn is. Want als jij de bodem verrijkt, verrijkt de bodem jou.”

-Juliëtte Schraauwers

The Sympoiesis garden

Samen met een kleine groep studenten wordt een nieuw type tuin gecreëerd waar ecologie en artistieke ontwikkeling elkaar versterken. De sympoiesis tuin ('sympoiesis' betekent zo veel als 'samen-maken') vormt een experimenteerruimte waar kunstenaars en studenten leren hoe ze de natuur kunnen herkennen, begrijpen, herstellen, opbouwen en versterken.

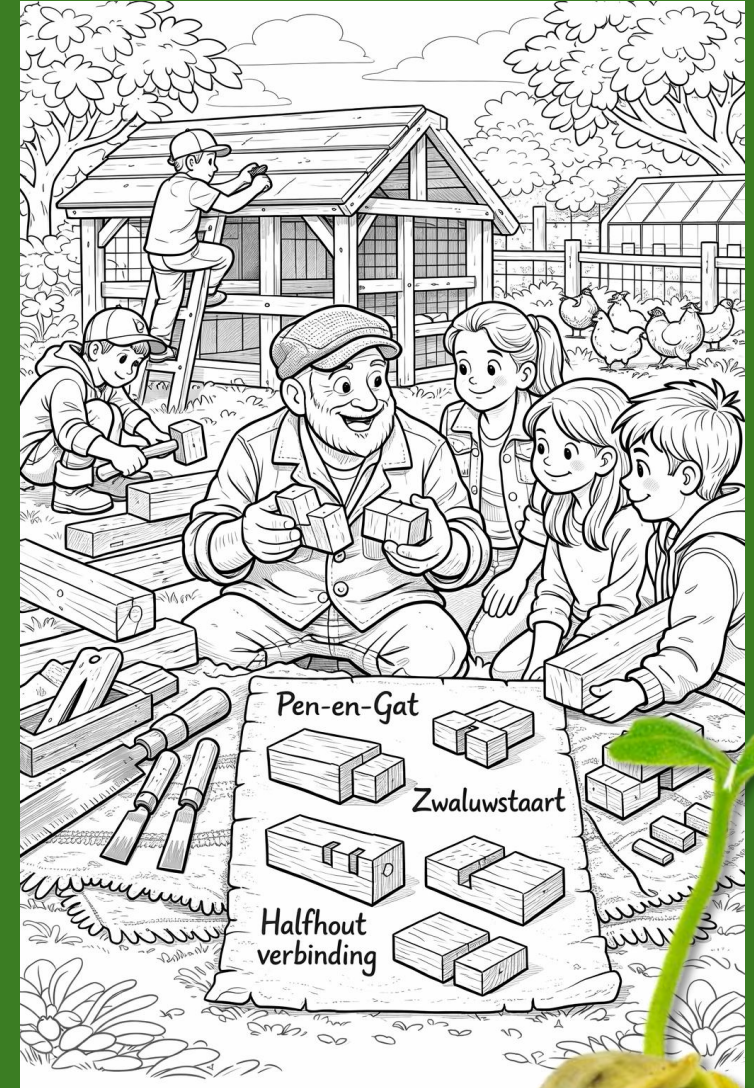
*Eline de Clercq, Koninklijke academie voor
schone kunsten Antwerpen*

De opdracht:

- Ga met je sectie bij elkaar zitten, zit je alleen? Ook geen probleem.
- Pak een groen A3 vel en bedenk eens een les die je met jouw vak in een (moes)tuin zou kunnen geven. Leerlingen moeten wel met hun handen en voeten in de klei staan, niet in het klaslokaal.
- Hoe zou dat eruit zien? Teken, plak en kleur deze les eens op dat groene vel. Heb je iets van buiten nodig? Houd je dan vooral niet in.

Feedback

Ik ontvang graag wat feedback. Wil je voor mij het formulier invullen wat je kunt bereiken via deze QR code?

Bronnen:

Cardozo, M. L., Wessels, K., & Van Den Berg, B. (2025). The Art of Regenerative Educatorship: A Developmental Guide. Routledge.

Gootjes, H. (2025). Regeneratie: creatieve en levenslustige strategieën van uitputting naar regeneratie.

Ghosh, A. (2023). De vloek van de nootmuskaat: Boodschap aan een planeet in crisis. Atlas Contact.

Lom, P. (Regisseur). (2024). I am the river, the river is me. Corinne van Egeraat.

Rubin, R. (2023). The Creative Act: A Way of Being. Penguin.

Van den Berg, B. (z.d.). Regeneratieve pedagogiek. The Regeneration Lab.
<https://podcasts.apple.com/nl/podcast/the-regeneration-lab/id1577558730>

